

**Gemeente
Rotterdam**

Onderwerp: Appreciatie uitspraak Rechtbank
Den Haag inzake stikstof

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Cluster: Stadsontwikkeling
Portefeuille: Klimaat, Bouwen, Wonen / Haven,
Economie, Horeca en Bestuur
Portefeuillehouder: Drs. C.M. Zeegers MA /
Robert Simons

Van: Melissa Himbaza-Zee
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2501-6203 - 25bo003713

Datum: 10 maart 2025

Aan de commissies
Bouwen, Wonen en Buitenruimte en
Mobiliteit, Haven, Economie en
Klimaat

Beste commissieleden,

Recent zijn er door zowel de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Raad van State) en de Rechtbank Den Haag een tweetal uitspraken gedaan die grote invloed hebben op de verlening van natuurvergunningen (omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit). Hiermee is het nog ingewikkelder geworden om een natuurvergunning te krijgen voor een nieuw project. Dit raakt de woningbouwopgave in Hoek van Holland en zet de verduurzaming en economische ontwikkeling van de haven verder onder druk. Met deze brief geven wij een reactie op het verzoek van de leden Verhoef en Rozema tot een bestuurlijke appreciatie van uitspraak van de rechtbank Den Haag van 22 januari 2025, aangespannen door Greenpeace tegen de Nederlandse Staat, waarbij de uitspraak van de Raad van State inzake intern salderen wordt betrokken.

Inhoud van de uitspraken

Op 18 december 2024 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in de 'Rendac-zaak'. Met de uitspraak schetst de Raad van State een nieuw beoordelingskader voor intern salderen. Intern salderen is de stikstofgevolgen van een gewijzigd project/activiteit wegstrepen tegen de stikstofdepositie die een bestaand project/activiteit op die locatie mocht veroorzaken. Intern salderen wordt natuurvergunningplichtig met terugwerkende kracht per 1 januari 2020. Daarmee is het zogeheten 'additionaliteitsvereiste' ook van toepassing op intern salderen: de motivering dat de stikstofruimte kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen, omdat deze stikstofruimte niet nodig is voor de instandhouding of herstel en verbetering van Natura 2000-gebieden. Dit laatste betekent als de Rijksoverheid/de provincie niet heeft geborgd door middel van een voldoende concreet maatregelenpakket dat verslechtering van de natuur in Natura 2000-gebieden wordt tegengegaan en de wettelijke natuurhersteldoelen worden gehaald, dat de stikstofruimte niet kan worden ingezet voor nieuwe ontwikkelingen, maar ten goede van Natura 2000-gebieden moet komen.

Daarnaast heeft op 22 januari 2025 de Rechtbank Den Haag in een door Greenpeace tegen de Nederlandse Staat aangespannen zaak overwogen dat de Staat onrechtmatig handelt door de verslechtering van de stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden niet tijdig te stoppen en de eigen wettelijke stikstofdoelen voor 2025 niet en voor 2030 zeer waarschijnlijk niet te halen. De Staat is bevolen zich aan zijn eigen stikstofdoel voor 2030 te houden.

Impact van de uitspraken

De impact van de Rendac-zaak is landelijk gezien groot. Rotterdam wordt voornamelijk geraakt in de haven en in Hoek van Holland. Natura 2000-gebieden bevinden zich ten opzichte van deze locaties binnen een afstand van minder dan 25 km. Nieuwe projecten kunnen al geruime tijd geen doorgang vinden, tenzij er sprake is van stikstofruimte waarmee intern of extern gesaldeerd kon worden, of als van een project op basis van objectieve gegevens aangetoond kan worden dat significante gevolgen voor de stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden. Door de nieuwe uitspraak worden de mogelijkheden nog verder beperkt.

De Greenpeace-uitspraak benadrukt dat de Staat zich aan de eigen wettelijke doelen dient te houden, het reduceren van de stikstofdepositie en het halen van de wettelijke natuurhersteldoelen. De uitspraak benadrukt dat hiervoor een maatregelenpakket onontbeerlijk is.

Via onze Haagse contacten roepen we het kabinet op om na deze uitspraak zo snel mogelijk actie te ondernemen om de stikstofimpasse nu echt te doorbreken en te zorgen dat de bouwopgave, en de verduurzaming en economische ontwikkeling van de haven door kunnen gaan. Als gemeente zijn we sterk afhankelijk van de inspanning van anderen, omdat de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden bijna volledig van buiten de gemeente komt.

Hoek van Holland

Omdat intern en extern salderen als enige nog ontwikkelmogelijkheden gaf, is de afgelopen jaren in Hoek van Holland vooral ingezet op projecten waarbij dit mogelijk was. Door de uitspraak dient de additionaliteitstoets nu ook uitgevoerd te worden voor projecten waarbij intern salderen wordt ingezet. Bij gebrek aan een geborgd maatregelenpakket, is de vergunningverlening op basis van intern en extern salderen nagenoeg niet meer mogelijk, aldus de Provincie Zuid-Holland (bijlage 1). Voor nieuwe en lopende natuurvergunningaanvragen (inclusief nog onder de rechter) zal per direct toepassing gegeven moeten worden aan het nieuwe beoordelingskader van de Raad van State.

Omdat de Provincie (het college van gedeputeerde staten, gemandateerd aan de Omgevingsdienst Haaglanden) bevoegd gezag is voor de natuurvergunningverlening, hebben wij als gemeente geen helder beeld van de bouwprojecten of bedrijven die door de terugwerkende kracht van de nieuwe regels, alsnog een natuurvergunning moeten aanvragen. Voor projecten die sinds 1 januari 2020 op basis van intern salderen zijn ontwikkeld, geldt dat alsnog een vergunning is vereist. Er zijn de afgelopen weken geen bouwprojecten naar voren gekomen waarvoor dit geldt, maar een uitputtend overzicht is niet voorhanden, omdat er geen meldingsplicht gold.

Voor de ontwikkeling van het Lemairepark (144 woningen en 78 zorgeenheden) is recent een natuurvergunning aangevraagd na lange en zorgvuldige afstemming met Omgevingsdienst Haaglanden. Onduidelijk is of en op welke termijn een natuurvergunning kan worden verkregen. Ook is de aanvraag van de natuurvergunning voor een nieuw bedrijventerrein Hoeksebaan stil komen te liggen.

Voor het woningbouwproject Langeweg (150 appartementen) ligt er een onherroepelijke natuurvergunning, maar het bestemmingsplan voor deze ontwikkeling is recent door de Raad van State vernietigd. Hierover bent u geïnformeerd (24bb007126). Er wordt nu verkend hoe Langeweg alsnog gerealiseerd kan worden. Voor het project Cruquiusweg (10 appartementen) loopt nog een procedure tegen de natuurvergunning, die door Omgevingsdienst Haaglanden is verleend mede op basis van intern salderen.

Voor projecten die voor de komende jaren voorzien zijn, zoals de herontwikkelingen van de Hoekstee en het Bertus Blikhuis, en de ontwikkeling van de Krimslot is de impact van uitspraak van de uitspraak groot. Voor deze projecten was voorzien om intern salderen toe te passen zonder de noodzaak voor een natuurvergunning. Nu is een natuurvergunning noodzakelijk en moet worden onderbouwd dat aan het additionaliteitsvereiste wordt voldaan.

Rotterdamse haven

Ook voor de haven is intern salderen al langere tijd praktisch het voornaamste instrument om bij verduurzamingsprojecten van bestaande bedrijven in de haven aan de regels rondom stikstof te kunnen voldoen. Voor nieuwe locaties (op de Tweede Maasvlakte) geldt dat de benodigde stikstofruimte al langere tijd schaars is. Hiervoor is de stikstofbank HIC opgericht, maar door het verzwaarde additionaliteitsvereiste als instrument voor salderen is het saldo op de bank naar verwachting voorlopig niet bruikbaar. Naast de moeizame vestiging van nieuwe bedrijven loopt nu ook de verduurzaming van bestaande bedrijven in het kader van de energietransitie vast. Dit betekent dat het langer duurt voordat de fossiele industrie zich kan aanpassen aan en voorbereiden op de veranderende marktvraag, en komt het vestigingsklimaat verder onder druk te staan. Uit een flitspeiling van Deltalinqs onder haar leden blijkt dat het merendeel van de bedrijven die havenprojecten in uitvoering of gepland heeft nu gehinderd worden, of alsnog een natuurvergunning nodig hebben. In totaal betreft dit een ordegrrootte van 10 miljard aan investeringen.

Rotterdam loopt het risico dat internationale bedrijven plannen op andere locaties vormgeven. De stikstofproblematiek komt bovenop andere knelpunten, die het vestigingsklimaat in Rotterdam zeer nadelig beïnvloeden. Samen met onze regionale partners brengen wij onze zorgen over bij de leden van het kabinet. Recent is hierover een brief verstuurd naar het kabinet (25bb000960).

Overige locaties in Rotterdam

Op overige locaties in Rotterdam speelt stikstof vanwege de afstand tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden geen (beperkende) rol. De twee recente uitspraken lijken daarmee vooralsnog geen gevolgen voor de (woning)bouwopgave in de rest van de gemeente te hebben.

Conclusie

In Hoek van Holland ligt de woningbouw nu vooralsnog nagenoeg stil als gevolg van de uitspraak, terwijl er in het dorp grote behoefte is aan nieuwe woningen. De plannen hiervoor liggen klaar, maar kunnen als gevolg van de uitspraak geen doorgang vinden.

In de haven ligt de natuurvergunningverlening nagenoeg stil en kunnen nu niet alleen nieuwe bedrijven zich niet meer vestigen in de haven, maar geldt nu ook voor bestaande bedrijven dat verduurzamen nagenoeg niet meer mogelijk is. Er is nu actie nodig als we met Nederland en de haven van Rotterdam tot de koplopers van industriële landen willen blijven behoren.

Beide uitspraken vergroten de noodzaak en urgentie van een nationaal maatregelenpakket met geborgde structurele stikstofreductie. Ondertussen werken wij als gemeente zoveel mogelijk door, zodat plannen zo snel mogelijk gerealiseerd kunnen worden als er duidelijkheid komt.

In de eerste plaats zal het Rijk met een afdoende maatregelenpakket moeten komen om te voldoen aan het bevel van de Greenpeace-uitspraak. Wij doen hier als gezegd ook een oproep toe.

Inmiddels verkent een Zuid-Hollands crisisteam een 'onorthodoxe' stikstofaanpak. Wij hebben de Provincie gevraagd snel werk te maken van een provinciaal plan waarmee het additionaliteitsvereiste geborgd kan worden.

Vanzelfsprekend leveren wij een bijdrage aan het oplossen van de problematiek waar dit kan. Wij zetten als gemeente in op het zo snel mogelijk realiseren van walstroom in de hele haven, en werken samen met de Provincie aan het aanscherpen van vergunningen van bedrijven in de haven om bij te dragen aan de benodigde stikstofdepositiereductie. Daarnaast nemen wij diverse maatregelen waarmee de stikstofuitstoot vanuit de stad verlagen, waaronder de zero-emissie zone voor stadslogistiek en emissieloos werken tijdens de bouwphase van projecten. In NOVEX-verband trekken wij samen op met de partners om natuurherstel en -versterking te bespoedigen.

Zodra zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, wordt u hier vanzelfsprekend over geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs. C.M. Zeegers MA
Wethouder Klimaat, Bouwen, Wonen

Robert Simons
Wethouder Haven, Economie, Horeca en
Bestuur (wijken en kleine kernen)

Bijlage(n):

1. Brief Gedeputeerde State Provincie Zuid-Holland - Analyse en impact recente juridische uitspraken stikstof